

Nr 244.

Av herr **Staxäng**, om utredning angående bevakningsfartyg åt fladenfisket.

Det svenska fladensillfisket spelar som bekant numera en högst betydande ekonomisk roll inom vår fiskerinäring. Det engagerar under den årstid, då havsfiske kan drivas som intensivast, den väsentligare delen av vår moderna fiskeflotta. Från medio av juli ända in i november — den egentliga säsongen slutar dock i mitten av oktober — samlar detta fiske mellan 250 och 300 båtar. Vilka betydande värden som härvidlag står på spel kan man göra sig en föreställning om när man vet, att varje sådan båt med erforderlig utrustning representerar ett kapital på mellan 175 000 och 300 000 kr. Förstahandsvärdet av fångsterna belöper sig till åtskilliga miljoner kronor. Senaste säsongen landades sålunda i svenska hamnar, huvudsakligen Göteborg, 16 730 ton färsk och 4 440 ton sjösaltad fladensill, vartill kom mycket betydande färskkvantiteter, direktlandade i framför allt engelska och danska hamnar.

Till de respektingivande materiella värden, som satts in i detta fiske och vilkas storleksordning man tyvärr inte ägnar tillbörlig uppmärksamhet, då man i vardagslag tänker och talar om vårt fladenfiske, kommer så de stora personella resurserna. Varje båt har minst sju mans besättning, och fiskarne utsättes för mången gång mycket svåra påfrestningar till liv och lem. Nordsjön delar oftast endast motvilligt med sig av sina sillrikedomar och en fladenresa innebär som regel för fiskaren hårt arbete, umbäranden och faror, om vilka vi i land svårligen kan göra oss en tillräcklig realistisk uppfattning.

Olyckshändelser och mer eller mindre allvarliga sjukdomsfall hör dess värre till det dagliga livet på fladenflottan och ställer stora krav på den enskilde fiskarens förmåga att uthärda och på båtlagens möjligheter att bistå varandra. Inträffar exempelvis en roderskada, som man inte kan klara av på egen hand, måste man via sin radio påkalla hjälp från någon annan båt, som sålunda nödgas avstå från dyrbar fisketid för att kunna hjälpa. Allvarligare motorfel kan som regel inte klaras av ute på fiskefältet, utan något hjälpsamt fiskelag får uppoffra sig genom att bogsera haveristen hem eller till närmaste hamn. Gentemot sjukdomsfall av allvarligare natur är man helt strandsatt, hänvisad som man är till sina egna obetydliga resurser. Situationen kompliceras genom att göteborgsradiion är praktiskt taget oåtkomlig ute på Fladen för vår fiskebåtsradiotelefon.

Under sådana förhållanden framstår det som en samhällelig uppgift av betydande angelägenhetsgrad att ett stödfartyg ställes till fladenfiskarnes disposition, i likhet med vad fallet är för exempelvis de danska kollegerna,

under den egentliga fiskesäsongen. De bör, så långt detta med rimliga anspråk på ekonomiskt och praktiskt bistånd från samhällest sida är möjligt, beredas skydd under sitt arbete. Det är tyvärr uteslutet, att fiskarna själva, direkt eller genom sina organisationer, har ekonomiska eller andra möjligheter att anskaffa, utrusta och driva ett dylikt stödfartyg, i stånd att fylla sin uppgift. Detta måste för att täcka behovet göra god fart, så att det från sin bas kan inom rimlig tid hinna fram för att exempelvis ta vård om en sjuk fiskare eller hans vidaretransport, bistå med att avhjälpa en roderskada, justera ett lager som gått varmt eller ta en haverist under bogsering.

Det bör också ha sjukvårdskunnig personal ombord och vidare materiel för att hjälpligt kunna bistå vid mera komplicerade reparationer, som fiskarne inte själva är i stånd att klara av men som med ett dylikt stödfartyg inom räckhåll kan utföras på fiskeplatsen, så att man slipper dyrbar och tidsödande bogsering till land. Det måste framför allt vara så operationsdugligt, att det även i hårt väder kan längre tid vistas i öppen sjö fjärran från sin bas. Det är ju framför allt i samband med busväder till sjöss, som fladenfiskarne har starkast känning av vilken hårdhänt arbetsgivare Nordsjön är. Under större delen av augusti och september bör stödfartyget patrullera till sjöss för att vara i så nära kontakt som möjligt med fiskeflottan, vilken då driver sillfisket som intensivast.

De många och delvis komplicerade problem, som ett stödfartyg för vårt fladenfiske aktualiserar, har här endast flyktigt kunnat antydast och kan näppeligen i sin helhet överblickas annat än genom en grundlig utredning av hela frågekomplexet. Det gäller ju bl. a. att avgöra den för ändamålet lämpligaste båttypen. Sannolikt har marinen de bästa båtresurserna härvidlag; där bör också finnas intresse för en sådan stödverksamhet, allra helst som intet hinder torde möta för att kombinera en stödexpedition helt eller delvis i marinens regi med vissa rent örlogsmarina övningar av stort värde för de ombordvarandes sjövana och utbildning i övrigt.

Valet av operationsbas är en annan angelägenhet, som också måste sorgfälligt prövas. Under den egentliga säsongen synes Haugesund i Norge vara att föredraga; längre fram på höstkanten, då sillfisket drar sig sydvart mot Doggern, skulle Esbjerg i Danmark ligga bättre till, men där står då redan ett danskt stödfartyg till disposition.

Framför allt måste kostnadsfrågan kunna överblickas, vilket f. n. är alldeles ogörligt, när man inte ens känner, vilket fartyg exempelvis marinen eventuellt kan anse lämpligt att undvara för ändamålet, hur expeditionen bör organiseras, var den skall baseras o. s. v. Det är dock att hoppas, att det visar sig möjligt att hålla sig inom en kostnadsram, som gör det ekonomiskt försvarbart och möjligt för samhället att ge våra fladenfiskare det arbetskydd de så väl behöver. Sedan några år åtnjuter som bekant våra sillfiskare vid Island förmånen av ett svenskt stödfartyg där, och denna verksamhet

har visat sig fylla en stor uppgift. För fladenfiskarne är det minst lika angeläget att tillförsäkras bättre skydd till liv och egendom. Problemet bör för dem vara alltmer angeläget, därför att de nödgas fiska flera dagar än förr för att få ranson och alltså tillbringar vida längre tid till sjöss med alla de risker till liv och egendom detta för med sig. Det är därför angeläget, att denna utredning bedrives så skyndsamt att statsmakterna om möjligt instundande säsong kan ge fladenfiskarne sålunda åsyftat skydd.

Med stöd av vad sålunda anförts får jag vördsamt hemställa,

att riksdagen ville besluta, att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en skyndsamt utredning angående bevakningsfartyg åt fladenfisket.

Stockholm den 27 januari 1953.

Ernst V. Stazäng.